

CATALUNYA RELIGIÓ

VERSIÓ EN PAPER | TOTA L'ACTUALITAT A WWW.CATALUNYARELIGIO.CAT | DIVENDRES 2 DE NOVEMBRE DEL 2018 | Número 14

PÀG. 3 | ESCOLA CRISTIANA

Les quotes de la concertada:
retorn a un debat enganyós i perjudicial

PÀG. 11 | CÀRITAS CATALUNYA

"Hem atès menys persones,
però requereixen de més suport"

PÀG. 13 | RAIMON PANIKKAR

La gota d'aigua de Panikkar:
una metàfora útil i serena sobre la mort

PÀG. 15 | VATICÀ

Com el Sínode ha escoltat els joves

PÀG. 23 | PROTESTANTS

50 anys de la revista Presència Evangèlica

Els esplais i la trobada amb Jesús" | PÀG. 7

PÒRTIC

No hi ha receptes per transmetre la fe. I no és fàcil. Però pensar que no hi ha res a fer i que és impossible és la manera més segura de deixar-la marcir. L'educació en el lleure és un espai privilegiat per transmetre la fe. Sempre que s'hi trobin testimonis i persones que sobretot hi regalin el seu temps.

SUMARI

3 Panoràmica

Les quotes de la concertada: retorn a un debat enganyós i perjudicial, per Fundació Escola Cristiana de Catalunya

7-26 Actualitat

Els esplais i la trobada amb Jesús

Càritas Catalunya: "Hem atès menys persones, però requereixen de més suport"

La gota d'aigua de Panikkar: una metàfora útil i serena sobre la mort

Com el Sínode ha escoltat els joves

50 anys de la revista Presència Evangèlica

27 Recull de premsa

Sínode sobre els joves - Art recuperat - Pisos socials

28 Agenda

Drets humans - 800 anys de la Mercè - Abat Oliba - Oratori Episcopus

29 La setmana a les xarxes

Les quotes de la concertada: retorn a un debat enganyós i perjudicial

Per Fundació Escola Cristiana de Catalunya
a *L'Escola Cristiana*

Voldríem haver començat aquest editorial parlant de la innovació, tema que serà abordat a la propera 4a Jornada d'Innovació (8 de novembre) i dedicada als ambients d'aprenentatge. O fins i tot a l'acord assolit el propassat divendres entre les entitats representatives de les titularitats del sector i les organitzacions sindicals per a l'aplicació dels increments salarials del personal docent dels nivells concertats. Però l'actualitat ens condueix per altres camins, preocupants i esgotadors, però que hem d'abordar.

En efecte, divendres vàrem començar el dia amb una sèrie de titulars apareguts a la premsa digital, tant en diaris de Madrid

com de Barcelona, del següent tenor: "La guerra de las cuotas de la escuela concertada" (*El Mundo*); "La escuela pública y la privada se alían para denunciar el concierto de colegios de élite" (*El País*); "Ensenyament revisarà tots els concerts educatius de primària. La conselleria vol acabar amb els pagaments camuflats de l'escola concertada" i "Les famílies denuncien que els col·legis concertats els cobren indegudament" (*El Periódico*). Aquests titulars tenen l'origen en la roda de premsa que dijous a la tarda celebrà la Confederación Española de Asociaciones de Padres y Madres del Alumnado (CEAPA), entitat que té per objectiu la defensa i promoció de l'escola pública, tal com recullen els seus estatuts. En aques-

ta compareixença es presentà un informe que, segons conclou aquesta associació, posa en evidència que l'escola concertada incompleix la Llei Orgànica del Dret a l'Educació. El motiu que esgrimeixen és l'exigència del pagament obligatori de les quotes mensuals, sota diferents denominacions. Aquesta afirmació arriba després que una empresa especialitzada en la metodologia mystery shopper hagi registrat, a través de visites a les escoles fent-se passar per futurs clients, la quantia de les quotes que es demanen i la transparència en la comunicació donada a les famílies. Que nosaltres coneguem, l'estudi no aborda si el mòdul del concert que reben les escoles visitades és o no suficient per cobrir els costos. En aquesta matèria, no hi entren.

Aquesta confederació acaba adreçant-se al Govern central per afirmar que la concertació s'entén com a subsidiària al sistema públic educatiu i demanar que no es pugui concertar si l'escolarització pot ser coberta des del sistema públic. També exigeix el compliment de la Constitució pel que fa a la gratuïtat dels ensenyaments en tot allò que contempli la Llei.

Ressorgeix el debat entorn les quotes que percep l'escola concertada, qüestió recurrent que constitueix una excel·lent base per al discurs demagògic. I un altre cop es troba a faltar que es faci esment a l'autèntica realitat: el mòdul de concert és insuficient per mantenir el cost escolar. Però sembla molt més productiu anar reiterant aquests debats que afrontar d'un cop per sempre la injusta realitat de l'infrafinançament, sobretot si el debat perjudica l'escola concertada, i és aprofitat per diversos grups en interès d'arraconar o fer desaparèixer l'opció dels centres concertats.

Com respondre a aquests titulars? Com rebatre aquests discursos interessats i esbiaixats? A aquestes alçades, tots tenim molt clares diverses certeses, que no per conegudes, està de més recordar.

La primera, que **el mòdul econòmic del concert ha de garantir que el servei d'interès públic educatiu es presti en condicions de gratuïtat**. En conseqüència, els costos d'escolarització no haurien de ser en absolut un factor que incidís de manera determinant en la decisió dels pares i

mares a l'hora de triar l'escola de la seva preferència. Però, com mostren les dades d'Estadística del finançament i la despesa de l'ensenyament privat, són també públiques i notòries la desigualtat i discriminació en aquest finançament. Segons l'informe anual Datos y Cifras del curso escolar 2014-2015 del Ministeri d'Educació, el cost total per alumne als centres públics és de mitjana de 6.940 €, cost que l'Administració finança en la seva totalitat. Però, en el cas d'un centre concertat, l'Administració finança pràcticament menys de la meitat d'aquesta xifra, restant per sota dels 2.900 €.

La segona, que **el concert cobreix al voltant del 50% de despeses totals dels centres concertats**. Una realitat coneguda, però que no podem deixar d'insistir que sigui també reconeguda de forma oberta i diàfana per les forces polítiques, pels grups parlamentaris, per les entitats socials del país, pel govern, per tots aquells que, en definitiva, ostenten una responsabilitat directa o indirecta en el món educatiu, i que s'apliquin les mesures correctores necessàries per eradicar aquesta injustícia i il·legalitat.

La tercera, que de manera esporàdica però contundent, **els alts representants de l'Administració reconeixen la manca de finançament de l'escola concertada**. Quan l'actual conseller d'Afers Exteriors, Ernest Maragall, ho fou d'Educació l'any 2007, afirmava contundentment que "les quotes que paguen les famílies a l'escola són voluntàries, però a la vegada també són absolutament imprescindibles", alhora que declarava que se n'havia de negociar el finançament per fer aquestes escoles "viàbles i sostenibles". Anys més tard, al 2017, la consellera Meritxell Ruiz reconeixia amb claredat que "Hem d'explicar que l'educació en els centres concertats no és gratuïta del tot. La Generalitat no paga el 100% de l'escolarització. Per tant, això vol dir que les famílies han d'afrontar un pagament. Però els centres no expulsen ningú per no pagar. El que hem d'intentar és tenir més recursos perquè l'escolarització sigui gratuïta per a tothom". Ben recentment, el proppassat mes de setembre, el conseller Josep Bargalló afirmava que "Hi ha centres concertats que fan una funció social evident i reben un finançament insuficient, com també hi ha centres públics que

realitzen una funció social o que compten amb un volum d'alumnes amb necessitats educatives especials que reben un finançament insuficient". I el Síndic de Greuges afirma que "el concert cobreix al voltant del 60% de les despeses totals dels centres concertats, mentre que la resta es cobreix fonamentalment amb les quotes de les famílies per serveis escolars i activitats complementàries (35%) i altres ingressos" (*Informe La segregació escolar a Catalunya (II): Condicions d'escolarització*, Novembre 2016; pàg. 53).

La quarta, que com ja hem afirmat en diverses ocasions de forma rotunda i inqüestionable, **som els primers a qui no ens agrada en absolut trobar-nos en la situació d'haver de demanar ajuts als pares i mares**. Que el nostre discurs hauria de ser el de la pluralitat i el de la llibertat, sense conduir-lo a temes de costos del servei per a les famílies. Que no ens trobem en absolut còmodes amb el fet que el factor econòmic esdevingui en alguns casos tan determinant a l'hora de triar escola. Ens agradaria prescindir de les aportacions voluntàries, però en conseqüència el mòdul del con-

cert hauria de correspondre al cost escolar real. Que els centenars de milers de famílies que confien en nosaltres són coneixedores del caràcter voluntari de les quotes i de la despesa que significa efectuar serveis i activitats concrets. Que hi hagi grups que converteixin aquesta necessitat de col·laboració voluntària per part de les famílies en una exigència obligatòria d'abonar les quotes forma part d'uns interessos clarament contraris al nostre sector. A aquests els convé anar repetint aquest discurs per transformar les mentides en veritat.

La cinquena, que **el règim de concerts no és més que l'instrument que articula un servei d'educació per a tothom en un marc de llibertat**. És la fórmula per fer efectiu un conjunt de drets fonamentals, reconeguts nacionalment i internacional: el dret a triar centre educatiu d'acord amb les pròpies conviccions i criteris de pares i mares, el de creació i direcció de centres, una educació bàsica i obligatòria en règim de gratuïtat. És l'expressió d'un dret fonamental que afecta i concerneix directíssimament els pares i les mares. Uns pares i unes mares que, de la mateixa manera que actuen quan trien es-

cola, decideixen amb el seu vot la formació política que consideren que s'avé millor al seus interessos o ideologia. En un context de societat en llibertat, el concert és una manifestació més del dret a escollir. Creiem sens dubte en el respecte a la llibertat d'ensenyament, en la llibertat de creació de centres i en la llibertat d'elecció entre centres públics o centres d'altres titularitats. I que molts dels valors que configuren avui Catalunya s'han preservat gràcies a la presència al llarg de molts anys, segles en alguns casos, dels centres que representem. Que les nostres institucions han mantingut vives la llengua i les tradicions del país, especialment en moments de manca de llibertats democràtiques. Generacions senceres de catalans n'han gaudit.

La sisena, que malgrat els anys transcorreguts i les bones -o no tan favorables- intencions d'alguns grups o forces polítiques que han exercit el poder, **no s'han produït actuacions que hagin millorat la situació en el seu fonament**. I que no sembla, a hores d'ara, que les intencions hagin de variar en

aquest sentit. Tenim l'evidència més recent en l'actual Pla de Govern. Un Pla que, com dèiem fa unes setmanes, comença per refermar l'educació com un servei públic educatiu, contrariant el que diuen l'Estatut i la LEC quan afirmen que és un servei d'interès públic. Que només fa una menció, i de manera residual, a la Llei d'Educació de Catalunya, i també un únic esment al Servei d'Educació de Catalunya definit per la LEC. En un context en què es parla de pressupostos, de negociacions dels grans comptes, amb forces que de manera diàfana han mostrat el seu rebuig a l'escola concertada. Amb el ressò de les paraules recollides als diaris el propassat divendres, segons les quals "Ensenyament vol que el finançament públic dels centres concertats sigui flexible i depengui del context socioeconòmic del centre". És a dir, que hi pot haver escoles concertades que necessitin més finançament que d'altres, "en funció del projecte educatiu, del nombre d'alumnes que tinguin amb necessitats especials o del nivell econòmic de les famílies". Continuen afirmant les notícies de divendres que la conselleria no descarta

que hi hagi centres "que no necessitin finançament". "Som conscients que s'ha de regularitzar perquè el concert és un instrument jurídic per garantir l'escolarització universal, però és incompatible amb el cobrament d'aquestes quotes", assenyala un portaveu. Segons recullen els diaris, les úniques quotes que el departament podria acceptar "són les derivades de la diferència per la sisena hora lectiva o per serveis complementaris, per a alguns dels quals, com el menjador i les activitats extraescolars, també existeixen beques".

Cada cop estem més convençuts que si nosaltres mateixos, acompanyats de les nostres comunitats educatives, no ens reafirmem en un discurs de defensa de la nostra escola, dels nostres projectes i de la llibertat i pluralitat de la nostra societat, acabarà triomfant el missatge espuri que l'escola concertada no està compromesa amb l'acció social ni amb el compliment de les lleis. Ben lluny de la realitat.

Els esplais i la trobada amb Jesús

Fa uns dies es **va presentar** a la Sala Pere Casaldàliga el llibret *Animació de la Fe en el lleure* de **Juanjo Fernández** i **publicat** per Claret i la Fundació Pere Tarrés. L'autor és un "activista de la fe", educador amb totes les lletres majúscules, i també bon

coneixedor i apassionat de l'educació en el lleure. Amb un estil informal (dibuixos) però amb una enorme profunditat i claredat, ha estat capaç de plasmar en imatges aspectes bàsics sobre la interioritat, l'espiritualitat i la fe cristiana. Ofereix també

pistes de com abordar l'animació de la fe des d'una perspectiva comunitària i personal en el marc dels centres d'esplais que estan a parròquies o institucions educatives cristianes.

Calien uns materials de suport a la formació de l'animació de la fe per als educadors en el lleure. De fet, aquesta publicació neix de la necessitat i la determinació que cal aportar -sense complexos- materials per facilitar l'animació de la fe en els centres d'esplais, començant per la formació dels monitors i monitores a les que dediquen 100 hores.

En el meu inici de vida associativa i cristiana, del centre d'esplai, quan a finals dels anys 70 un grup de joves a la parròquia dels Desemparats de l'Hospitalet, organitzats sota la denominació de "Centre de Joves Cristians" intentàvem trobar el nostre camí personal i comunitari de seguiment de Jesús, la nostra espiritualitat. I a més volíem fer extensiva aquesta recerca de sentit a altres adolescents i joves a través de metodologies de lleure. Han ressonat en mi, un munt de persones, i de lectures

que ens van marcar. Avui aquell centre, és l'Associació Educativa Itaca, que tan fèrtil acció educativa i social fa, en el barri de La Torrassa i Collblanc.

El lleure, espai privilegiat

Estem en un context de secularització molt alt, on les tecnologies sembla que no tenen límits i volen fer de l'esser humà -transhumà- un petit deu. Sovint el consum i els bens materials s'imposen com a única raó per viure. Ara bé, també cada cop més hi ha una recerca de sentit autèntic i plural per part de molts persones. Amb expressions diferents i alimentada també per les societats diverses en les que vivim, on el fet religiós esdevé un element a nuclear en la cohesió social i en la llibertat i projecte personal. Per tant, hi ha una dimensió imprescindible que no es pot amagar o considerar exclusivament privada, malgrat les intencions de determinats grups.

Al llarg de tots aquest anys, han arrelat en nosaltres algunes conviccions que fan de l'educació en el lleure un espai privilegiat d'experiència de la Bona Nova, i que han estat a l'origen d'aquest petit/gran llibre.

Sembrar

Certament, l'autor ja ho diu, la fe és un do. Però cal oferir oportunitats i experiències a l'Esperit per a que Déu es pugui fer present. Cal sembrar llavors, que poden caure en terrenys més o menys productius, algunes de les quals segurament arrelaran per amor de Déu. Ara bé, sense fer possibles aquests espais d'interioritat, de contemplació, de diàleg seré, de preguntes... serà molt difícil. Ja ho diu el profeta Elies, Déu es manifesta com una brisa tranquil·la.

Els centres d'esplai i les activitats de vacances, no sotmeses a exigències acadèmiques, poden oferir vivències úniques per al creixement humà, però també de la fe. No podem renunciar a aquest espais, els hem de fer possibles.

Comunitat

La fe es viu en Comunitat. Tenim l'exemple dels primers seguidors de Jesús, i de la pròpia Església al llarg de tots aquests segles. El centre d'esplai és també una comunitat de monitors, infants, i possiblement de famílies, inserida en una comunitat més àmplia que és la Parròquia o l'Escola.

Certament la fe es fa atractiva per què hi ha unes persones que la viuen amb intensitat i autenticitat, i que la fan creïble amb el seu testimoni i la celebren. Els centres d'esplais sovint tenen aquesta dimensió d'equip cohesionat, il·lusionat que pot afavorir aquesta fe als infants. Són petits oasis en la vida dels barris i dels pobles. Ara bé, cal ser conscients dels camins que han fet molts joves en la fe, i de les notables limitacions culturals i educatives que vivim.

Vivència

Sense el conreu de la interioritat per part dels educadors en el lleure no és possible facilitar les experiències de fe dels infants. Allò que no es viu, no es pot transmetre. Per això els centres d'esplai han d'afavorir que els monitors/es tinguin espais d'estudi, de formació... i en aquest cas de vivència de la fe. Per això és imprescindible trobar aquests moments celebratius i de pregària compartits, però també individuals.

Integrar

Integrar la fe i la vida, fer present la fe en el quotidià. La fe no és fonamentalment un moment, un espai... és una manera d'estar

en el món i de viure, a temps complet. I ha d'interpel·lar-me i oferir-me respostes per al meu dia a dia, i per les meves opcions.

En les activitats dels centres de caps de setmana i de vacances, la vida bull, hi ha situacions que afecten la relació entre persones, els serveis que oferim, que toquen les nostres emocions... Confrontar-les amb la vida cristiana, i deixar-nos a poc a poc, suauament, que Déu vagi fent el seu treball i que formin part indissociable de la meua vida i de la fe.

Contemplació

A l'activitat de l'esplai, i molt especialment a les colònies o sortides, poden tenir experiències de contemplació, de gratuïtat. Pujar un cim, veure sortir el sol, descobrir a la nit els estels, o cantar junts, són moments excepcionals per copsar que potser hi ha realitats superiors a les nostres. I que la vida no és només jugar digitalment, o disposar de bens materials, sinó que certes visions o vivències ens omplen.

Quan som capaços d'ajudar o deixar-nos ajudar per un altre infant en una excursió, o quan algú em deixa alguna cosa o... l'ex-

periència de gratuïtat està en la base de la nostra fe: Déu ens estima obstinadament i pren reiteradament la iniciativa.

Amor i justícia

La fe cristiana es sobretot Amor i Justícia, opció pels més pobres. Només cal recordar Mateu 25, quan ens parla d'on estàvem quan passava gana, estava empresonat... o quan en altres passatges de la Bíblia ens parla que l'essencial es estimar als altres (i a Déu), o que sense Amor no som ningú ni res val.

A l'esplai, pel tipus d'activitats educatives que fem i de relació entre monitors, es dona una oportunitat privilegiada de viure aquest doble missatge. Els educadors, sovint voluntaris, ho donen tot a les famílies i infants per al seu creixement. Temps, il·lusions, afecte... de manera gratuïta, sovint amb una estimació exemplar als infants, que no vol dir fixar límits. Com només ho pot fer algú tant proper generacionalment.

I d'altra banda, la metodologia de l'esplai utilitza sovint el territori on estan, les necessitats socials, el treball per projectes,

per fer de l'acció comunitària un element central de la seva praxi educativa. Cal identificar situacions injustes, analitzar causes i proposar actuacions, sempre com a element educatiu i de creixement dels infants i adolescents. No voldríem deixar d'explicitar com molts centres d'esplais, i la pròpia Fundació, fan mans i mànigues per a que infants en situació de greu vulnerabilitat participin en aquestes activitats, sense excloure ningú. Molts centres d'educació en el lleure constitueixen petites experiències de que el Regne de Déu ja és aquí.

Acompanyar

Els infants són un col·lectiu privilegiat on Déu és manifesta, i un grup especialment estimat. Allò que feu a un dels meus petits, m'ho feu a mi... Acompanyar els processos educatius, en totes les seves dimensions, ha de ser una prioritat de l'Església.

Per tant, **aquest llibre** vol animar als esplais, i als seus monitors/es, a atrevir-se cercar i presentar Déu i, a no fugir de la dimensió imprescindible de l'espiritualitat i de la interioritat reconegudes per la convenció dels drets de la infància en almenys

5 articles. També vol obrir debat i reflexió en la formació dels educadors en el lleure per fer-la possible.

Gastar temps

I un prec a la nostra estimada comunitat cristiana. El paper dels laics, és imprescindible. Ara bé, necessitem consiliaris compromesos amb temps per acompanyar i potenciar aquest processos en parròquies i centres d'esplai. Tal i com estan les coses, la millor manera de guanyar temps (pastoral) es perdre'l amb els joves i infants.

Cal escoltar, ser-hi, promoure activitats, celebrar amb els nens, anar de colònies... certament estem en moments complicats,

però aquesta animació de la fe ha de ser una absoluta prioritat i cal dedicar recursos i capacitats a potenciar-la. Creiem que no s'hi val dir que l'esplai està molt allunyat de la vida de les parròquies, o de la fe cristiana, sense immediatament preguntar-se què hem fet i estem fent, les Esglésies diocesanes i les congregacions, per acompanyar i fer créixer aquesta realitat.

I voldria acabar amb uns versets d'un poema, que lliga aquesta experiència espiritual que potencia l'educació en el lleure amb la trobada amb Jesús. Són de l'estimat **Antonio Machado**, que en el seu poema 'Retrato' es despulla, i confessa que aquesta interioritat ens acosta a Déu:

“Converso con el hombre que siempre va conmigo / –quien habla solo espera hablar a Dios un día–; / mi soliloquio es plática con ese buen amigo / que me enseñó el secreto de la filantropía”.

Que alimentem l'activitat dels esplais per a que sigui una veritable trobada amb el sentit de la vida, amb les conviccions més profundes i amb Jesús, principi i fonament de tot.

RAFAEL RUIZ DE GAUNA –DIRECTOR DE RELACIONS
INSTITUCIONALS, FORMACIÓ I CONSULTORIA
DE LA FUNDACIÓ PERE TARRÉS | [LLEGIR AL WEB](#)

Càritas Catalunya: “Hem atès menys persones, però requereixen de més suport”

Si alguna entitat pot radiografiar la vulnerabilitat, precarietat i pobresa de la gent a casa nostra aquesta és Càritas Catalunya. Aquest dimecres al matí s'ha presentat la Memòria Anual de 2017 que posa de manifest “que creixement econòmic no vol dir necessàriament desenvolupament” i que denuncia com aquesta recuperació econòmica “no arriba a tothom”, cronificant-se l'exclusió que ja és “multidimensional”.

Les dades generals són un reflex exhaustiu del que viu la societat. L'any passat Càritas Catalunya va atendre un total de 321.287 persones, un 11% menys que les xifres del 2016 que s'enfilaven fins a les 360.604 persones. Ara bé, l'entitat social de l'Església que agrupa les Càritas diocesanes dels deu bisbats catalans remarca que “tot i atendre menys persones, les que atenen requereixen de més suport”.

I és que la recuperació econòmica després d'uns anys llargs de crisi “no ha arribat per a

tothom”, com ha afirmat el cardenal arquebisbe de Barcelona, **Joan Josep Omella**, durant la roda de premsa. “Queda molta gent pel camí i queda encara molt per fer”, ha recordat.

Una exclusió multidimensional

Aquestes més de tres-centes vint mil persones ateses per Càritas Catalunya durant el 2017 representen el 21% de l'acció solidària de les Càritas de l'Estat Espanyol que ha atès un milió i mig de persones. Beneficiaris que són en la majoria de casos llars formades per famílies amb menors, i en especial mares soles. Remarquen alhora que hi ha hagut un increment de parents que viuen junts i també un augment de persones que viuen soles.

Càritas constata així que l'exclusió ja és multidimensional, avarca moltes dimensions de la persona. La manca de feina, la dificultat de l'accés a l'habitatge, les feines precàries o la manca de papers i la com-

plexitat per a regularitzar la situació són molts dels aspectes que des de Càritas intenten posar remei, tal com ha desgranat durant la presentació **Raquel Carrión**, representant de la Comissió d'Acció Social de Càritas Catalunya.

Una situació que tot i que segons els números sembla que millora en d'altres aspectes empitjora o s'enquista. "Des del 2013 notem una millora en les dades però les millores són de menor calat", ha explicat **Anna Roig**, representant de la Comissió de Comunicació de Càritas Catalunya". Cal fer un acompanyament als beneficiaris més extens i intens i que sobretot arriba a perfils com infants i adolescents.

"8 de cada 10 persones que han patit precarietat durant la seva infància reviu les necessitats com adults", han destacat des de l'entitat eclesial, això evidencia un "cercle de pobresa intergeneracional" en què no hi ha "un ascensor social possible".

L'accés a l'habitatge, un greu problema

Alhora denuncien que el sistema de protecció social "és insuficient". Tenir una feina actualment "no és cap solució avui dia,

tot i que ajuda evidentment". Però si un problema social s'ha aguditzat fins a ser un dels més greus amb els quals es troba avui l'entitat és l'accés a l'habitatge. "L'accés a l'habitatge no està garantit, la gent no té on anar a viure, ens trobem amb moltes famílies senceres vivint en una sola habitació d'un pis compartit".

I si un col·lectiu és vulnerable, a banda dels infants, és el col·lectiu dels sense papers. "Parlem de gent que fuig dels seus països a causa de la violència i es troba sovint amb una llei que posa obstacles per regularitzar la situació al país".

I amb les dades mostrades sobre la taula, què proposen des de Càritas Catalunya? L'entitat reclama, junt amb d'altres entitats cristianes, "un treball decent, basat en una promoció de l'economia solidària, i acompanyat d'una reforma laboral que posi per davant els drets dels treballadors".

També demanen la Implementació de la Renda Garantida de manera eficient ja que actualment "no es du a terme de la millor manera". Reclamen que es pugui complementar aquesta ajuda amb d'altres ingressos

laborals, menys complexitat burocràtica, i que les ajudes de lloguer o personals no computin com a ingressos laborals. I afrontant el tema greu de l'accés a l'habitatge, des de Càritas Catalunya demanen ampliar el parc d'habitatge públic que actualment es xifra en un 2% i fer-lo arribar fins mínim al 15%.

Una tasca, la de treballar i la de fer incidència social i política, que ha d'anar acompanyada, segons el president de Càritas Catalunya, **Francesc Roig**, per una "superació de les fronteres del jo cap al nosaltres", i d'una denuncia quan calgui que esdevingui "una ona forta de canvi".

I és que, segons Càritas Catalunya, malgrat les dificultats i les dades dolentes sobre pobresa i exclusió, "són també testimonis d'esperança", que treballen des de l'Església "creant una societat més justa, acollint, escoltant i integrant", ha recordat Omella. Un treball realitzat per professionals però la majoria per voluntaris, uns 13.000, que representen el 16% dels voluntaris a l'Estat Espanyol.

La gota d'aigua de Panikkar: una metàfora útil i serena sobre la mort

L'aigua és metàfora de vida per a moltes cultures i religions. Amb motiu de la festa de Tots Sants, el primer de novembre, i en el marc de l'**Any Raimon Panikkar**, recordem aquí com aquest teòleg i filòsof va explicar la mort com "l'instant en què una gota d'aigua cau al mar". Tot seguit es pregunta: "Què passa amb la gota d'aigua? Què passa amb l'aigua de la gota?".

L'editora i il·lustradora **Inês Castel-Branco** ha destil·lat les trenta pàgines que **Raimon Panikkar** va dedicar a descriure aquesta metàfora en un àlbum il·lustrat: *La gota d'aigua segons Raimon Panikkar* (Akiara Books). "Aquest cos en què vivim no ho és tot i hi ha un jo profund que no té sentit que s'acabi". Com l'aigua, que no mor en arribar a l'oceà, explica Castel-Branco.

El text íntegre el trobem al capítol 'La gota d'aigua. Una metàfora intercultural' de *Mite, símbol, culte* (volum IX, tom 1) de les Obres

completes publicades en català per Fragmenta Editorial. "Jo segueixo tota l'estructura d'aquest capítol de Panikkar i la meva feina és destil·lar el text i il·lustrar-lo".

L'empatia i la serenitat dels infants

Amb el llibre sota el braç, Castel-Branco ha ofert ja una quinzena de **tallers per a petits i grans** arreu del país. Tot i que la mort continua encoberta amb un tel de tabú social, la resposta que ha rebut amb aquesta activitat no podia ser més positiva: "Els nens ho reben i ho integren amb empatia, amb senzillesa i amb molta tranquil·litat". Sí que detecta que "amb la mort estan molt més incòmodes els adults", però que tothom necessita parlar-ne.

Posa l'exemple d'un taller a l'Escola Nostra Senyora de Lurdes. En acabar el conte, a una nena se li il·lumina la cara: "Ara ho entenc!", va dir. "Com si fos un descobriment veure què bonic és parlar d'aquest tema",

Castel-Branco recorda que en aquesta edat és freqüent viure la mort d'algun familiar a la vora. "Ningú sap exactament el què vindrà, però si ens descobrim l'aigua de la gota, l'aigua que torna a l'aigua, no tenim tanta por a morir".

Una imatge universal

Castel-Branco aposta per no reservar els grans temes de la filosofia a l'edat adulta. Al ser un àlbum il·lustrat, el llibre funciona "dels 6 als 99 anys". El text que recupera serveix d'introducció a la filosofia de Panikkar: intercultural, dialogant, transcendent. Una diversitat cultural que traspua en diversitat de pensaments i de creences: "Panikkar parlava per tothom i la mateixa imatge serveix a moltes maneres de pensar la mort", recorda.

El tractament de la imatge en el llibre també parla de la seva interculturalitat: "He volgut mostrar la diversitat cultural a les

il·lustracions, amb tons que parlin d'una història que no és d'ara, sinó que ve de la tradició". Amb la tècnica del collage i amb traços de colors suaus, blaus i verds, trobem referències del riu Ganges, a l'Índia, on Panikkar va pelegrinar, d'un bosc tropical, dels pingüins al Pol Nord, d'uns nens en barca a Indonèsia o l'escena d'una casa occidental on l'aigua raja de l'aixeta.

"Una manera serena d'entendre la mort"

L'editorial Akiara Books acaba de publicar justament un llibre que parla del dia dels morts a Mèxic: *Parco*, amb text d'Alex Nogués i il·lustracions de Guridi. "Parla amb una humanitat, dient 'jo amb la mort no he desaparegut del tot'", apunta l'editora. Mostra, així, com hi ha moltes maneres de parlar de la mort. "És un camí més", En el cas de Panikkar "estableix vincles amb els vedes, els primers cristians, els egipcis i amb moltes cultures i tradicions i ens ofereix una manera serena d'entendre la mort".

Panikkar no defugia el dolor que comporta viure la mort d'una persona estimada. I de fet, el conte no busca endolçir-la, sinó oferir "una metàfora molt útil i serena". El filòsof tampoc defuig el caràcter únic i genuí de cada persona: "L'aigua pot ser calenta, freda, dolça, salada, transparent o tèrbola", escriu el pensador.

L'editora i il·lustradora Inês Castel-Branco va conèixer Raimon Panikkar durant la seva etapa a Fragmenta. I el va visitar a Tavertet diverses vegades. Quan parlaven de celebrar l'Any Raimon Panikkar va tenir una intuïció: "Vull fer un llibre infantil de Panikkar". Però Panikkar no havia escrit res per a nens. "La primera imatge que em va venir al cap va ser la de la gota d'aigua".

Com el Sínode ha escoltat els joves

El Sínode de bisbes sobre els joves que s'ha clausurat aquest diumenge ha aprovat un document de 167 punts que recull els treballs del procés preparatori i de les sessions sinodals d'aquest octubre. El text final del Sínode vol orientar el treball i la presència dels joves en les comunitats eclesials i deixa en mans de cada continent, país i esglésies locals la seva concreció. El document també respira les orientacions de renovació pastoral i eclesial que promou el **papa Francesc**.

El document principalment s'orienta a l'escolta i a l'acompanyament dels joves, pels qui demana més protagonisme i llibertat en la vida eclesial. Recull els principals problemes i reptes que han d'afrontar avui els joves, com l'atur, la immigració i les diver-

ses formes d'explotació, o la vida en el món digital. Alhora, el text no defuig cap tema polèmic: el paper de la dona a l'Església, els abusos, la sexualitat, el clericalisme...

Els punts del document han estat aprovats àmpliament pels 268 bisbes d'arreu del món que han participat en el sínode i recull les aportacions que s'han fet durant el procés sinodal des de diversos sectors eclesials. Però precisament han estat els temes més controvertits els que han recollit una minoria més significativa de vots en contra, punts que aposten per una obertura de l'Església i per establir un diàleg sincer amb els mateixos joves. El que ha recollit més oposició és el número 150, amb 65 vots en contra, que demana acabar amb l'exclusió dels homosexuals en les comunitats cristianes.

A continuació podeu llegir un resum del **document final** elaborat pels serveis de comunicació de la Santa Seu. El document ha estat confirmat pel papa Francesc com a conclusions finals del Sínode.

“Caminava amb ells”

En primer lloc el Document final del Sínode examina el context en què viuen els joves, destacant els seus punts forts i els seus desafiaments. Tot comença amb una escolta empàtica que, amb humilitat, paciència i disponibilitat, permeti dialogar veritablement amb la joventut, evitant “respostes preconfeccionades i receptes ja preparades”. Els joves volen ser “escoltats, reconeguts, acompanyats” i desitgen que la seva veu sigui “considerada interessant i útil en el camp social i eclesial”.

L'Església no sempre ha tingut aquesta actitud, reconeix el Sínode: sovint **els sacerdots i els bisbes, sobrecarregats amb molts compromisos, tenen dificultat per trobar temps per al servei de l'escolta**. D'aquí la necessitat de preparar adequadament als laics, homes i dones, que siguin capaços d'acompanyar les joves genera-

cions. A més, davant de fenòmens com la globalització i la secularització, els nois s'encaminen cap a un redescobriment de Déu i de l'espiritualitat, i això ha de ser un estímul perquè l'Església recuperi la importància del dinamisme de la fe.

L'escola i la parròquia

Una altra resposta de l'Església a les interpellacions dels joves prové del sector educatiu: les escoles, universitats, col·legis, oratoris, permeten una formació integral dels nois, oferint al mateix temps un testimoni evangèlic de promoció humana. En un món on tot està connectat -família, treball, tecnologia, defensa de l'embrió i del migrant- els bisbes defineixen com irremplaçable el paper que desenvolupen les escoles i universitats, on els joves hi passen molt de temps.

En particular, les institucions educatives catòliques estan cridades a afrontar la relació entre la fe i les exigències del món contemporani, les diferents perspectives antropològiques, els desafiaments científics i tècnics, els canvis en els costums socials i el compromís per la justícia. La

parròquia també té el seu paper: “Església en el territori”, necessita tornar a pensar la seva vocació missionera, perquè sovint és poc significativa i poc dinàmica, especialment en l'àmbit de la catequesi.

Els migrants, paradigma del nostre temps

El Document sinodal s'atura després en el tema dels migrants, “el paradigma del nostre temps” com a fenomen estructural i no com a emergència transitòria. Molts migrants són joves o menors no acompanyats que fugen de la guerra, violències, persecucions polítiques o religioses, desastres naturals, pobresa, i acaben sent víctimes del tràfic de persones, de les drogues, abusos psicològics i físics. La preocupació de l'Església és sobretot per ells -diu el Sínode- en la perspectiva d'una autèntica promoció humana que passi per l'acollida dels refugiats i dels qui fugen, i sigui punt de referència per als molts joves separats de les seves famílies d'origen.

Però no només això: els migrants -recorda el document- són també una oportunitat d'enriquiment per a les comunitats i societats a les quals arriben i que poden ser

revitalitzades per ells. **Ressonen els verbs sinodals “acollir, protegir, promoure, integrar”, indicats pel Papa Francesc** per una cultura que superi la desconfiança i les pors. Els bisbes demanen també un compromís més gran en garantir a qui no voldria migrar, el dret efectiu de romandre en el seu propi país. L'atenció del Sínode es dirigeix també a les esglésies que són amenaçades, en la seva existència, per les migracions forçades i les persecucions sofertes pels fidels.

Compromís ferm contra tot tipus d'abús. Llum en la veritat i demanada de perdó
Després hi ha una àmplia reflexió sobre els “diferents tipus d'abusos” (de poder, econòmics, de consciència, sexuals) comesos per alguns bisbes, sacerdots, religiosos i laics: a les víctimes -es llegeix en el text- causen un patiment que “pot durar tota la vida i que cap penediment pot hi posar remei”. D'aquí la crida del Sínode a “un ferm compromís a l'adopció de rigo-

seva repetició, a començar de la selecció i la formació d'aquells a qui se'ls confiuran tasques de responsabilitat i educació”. Per tant, caldrà erradicar aquelles formes -com la corrupció o el clericalisme- en les quals s'empelten aquests tipus d'abusos, contrastant també la manca de responsabilitat i transparència amb la qual s'han gestionat molts casos.

Alhora, el Sínode expressa la seva gratitud a tots aquells que “tenen el valor de denunciar immediatament el mal”, perquè ajuden a l'Església “a prendre consciència del que ha passat i de la necessitat de reaccionar amb decisió”. “La misericòrdia, de fet, exigeix justícia”. No s'han d'oblidar, però, els nombrosos laics, sacerdots, consagrats i bisbes que es dediquen cada dia, amb honestat, al servei dels joves, els quals poden oferir realment “una ajuda preciosa” per a una “reforma d'envergadura històrica” en aquest àmbit.

La família, “Església domèstica”

Altres temes presents en el Document tenen a veure amb la família, principal punt de referència per als joves, primera comu-

INTRODUZIONE

L'evento sinodale che abbiamo vissuto

1. «Su tutti effonderò il mio Spirito; i vostri figli e le vostre figlie profeteranno, i vostri giovani avranno visioni e i vostri anziani faranno sogni» (At 2, 17; cfr. G 3, 1). È l'esperienza che abbiamo fatto in questo Sinodo, camminando insieme e ponendoci in ascolto della voce dello Spirito. Egli ci ha stupito con la ricchezza dei suoi doni, ci ha colmato del suo coraggio e della sua forza per portare al mondo la speranza.

Abbiamo camminato insieme, con il successore di Pietro, che ci ha confermato nella fede e ci ha rinvigoriti nell'entusiasmo della missione. Pur provenendo da contesti molto diversi dal punto di vista culturale ed ecclesiale, abbiamo avvertito fin dall'inizio una sintonia spirituale, un desiderio di dialogo e una vera empatia. Abbiamo lavorato insieme, condividendo ciò che ci stava più a cuore, comunicando le nostre preoccupazioni, non nascondendo le nostre fatiche. Tanti interventi hanno generato in noi commozione e compassione evangelica: ci siamo sentiti un solo corpo che soffre e gioisce. Vogliamo condividere con tutti l'esperienza di grazia che abbiamo vissuto e trasmettere alle nostre Chiese e al mondo intero la gioia del Vangelo.

La presenza dei giovani ha segnato una novità: attraverso di loro è risuonata nel Sinodo la voce di tutta una generazione. Camminando con loro, pellegrini alla tomba di Pietro, abbiamo sperimentato che la vicinanza crea le condizioni perché la Chiesa sia spazio di dialogo e testimonianza di fraternità che affascina. La forza di questa esperienza supera ogni fatica e debolezza. Il Signore continua a ripetere: Non temete, io sono con voi.

Il processo di preparazione

2. Abbiamo tratto grande beneficio dai contributi degli Episcopati, e dall'apporto di pastori, religiosi, laici, esperti, educatori e molti altri. Fin dall'inizio i giovani sono stati coinvolti nel processo sinodale: il Questionario on line, tanti contributi personali e soprattutto la *Rivista presinodale* ne sono il segno eloquente. Il loro apporto è stato essenziale, come nel racconto dei pani e dei pesci: Gesù ha potuto compiere il miracolo grazie alla disponibilità di un ragazzo che ha offerto con generosità quanto aveva (cfr. Gv 6,8-11).

Tutti i contributi sono stati sintetizzati nell'*Instrumentum laboris*, che ha costituito la solida base del confronto durante le settimane dell'Assemblea. Ora il Documento finale raccoglie il risultato di questo processo e lo rilancia verso il futuro: esprime ciò che i Padri sinodali hanno riconosciuto, interpretato e scelto alla luce della Parola di Dio.

Il Documento finale dell'Assemblea sinodale

3. È importante chiarire la relazione tra l'*Instrumentum laboris* e il Documento finale. Il primo è il quadro di riferimento unitario e sintetico emerso dai due anni di ascolto; il secondo è il frutto del discernimento realizzato e raccoglie i nuclei tematici generativi su cui i Padri sinodali si sono concentrati con particolare intensità e passione. Riconosciamo quindi la diversità e la complementarità di questi due testi.

Il presente Documento è offerto al Santo Padre (cfr. FRANCESCO, *Episcopalis communio* n. 18; Istruzione, art. 35 §5) e anche a tutta la Chiesa come frutto di questo Sinodo. Poiché il percorso sinodale non è ancora terminato e prevede una fase attuativa

nitat de fe, “Església domèstica”: el Sínode recorda, en particular, el paper dels avis en l’educació religiosa i en la transmissió de la fe, i adverteix sobre el debilitament de la figura paterna i dels adults que assumeixen estils de vida “juvenils”. A més de la família, per als joves compta molt l’amistat amb els seus coetanis perquè els permet compartir la seva fe i ajudar-se mútuament en el seu testimoni.

Promoció de la justícia “contra la cultura del rebuig”

El Sínode s’atura tot seguit, en algunes formes de vulnerabilitat dels joves en diversos àmbits: a la feina, on la desocupació juvenil empobreix les joves generacions, soscavant la seva capacitat de somiar; les persecucions fins a la mort; l’exclusió social per raons religioses, ètniques o econòmiques; la discapacitat. Davant d’aquesta “cultura del rebuig”, l’Església ha de fer una crida a la conversió i a la solidaritat, convertint-se en una alternativa concreta a les situacions de malestar.

En la banda oposada, no falten en canvi els àmbits en què el compromís dels joves s’ex-

pressa amb originalitat i especificitat: per exemple, el voluntariat, l’atenció als temes ecològics, l’obstinació en política per a la construcció del bé comú, la promoció de la justícia, per la qual cosa els joves demanen a l’Església “un compromís ferm i coherent”.

Art, música i esport, “recursos pastorals”

També el món de l’esport i de la música ofereix als joves la possibilitat d’expressar-se el millor possible. En el primer cas, l’Església els convida a no subestimar les potencialitats educatives, formatives i inclusives, de l’activitat esportiva. En el cas de la música, en canvi, el Sínode se centra en el veure’l com “un recurs pastoral” que interpel·la també a una renovació litúrgica, perquè els joves tenen el desig d’una “litúrgia viva”, autèntica i alegre, un moment de trobada amb Déu i amb la comunitat. Els joves aprecien les celebracions autèntiques en què la bellesa dels signes, la cura de la predicació i el compromís comunitari parlin realment de Déu: per tant, se’ls ha d’ajudar a descobrir el valor de l’adoració eucarística i a comprendre que “la litúrgia no és purament expressió de si mateixa, sinó una acció de Crist i de l’Església”.

Les joves generacions, a més, volen ser protagonistes de la vida eclesial, aprofitant els seus propis talents, assumint responsabilitats. Subjectes actius de l’acció pastoral, ells són el present de l’Església, han de ser animats a participar en la vida eclesial, i no obstaculitzats amb autoritarisme. En **una Església capaç de dialogar d’una manera menys paternalista i més directa**, de fet, els joves saben ser molt actius en l’evangelització dels seus semblants, exercint un veritable apostolat que ha de ser sostentat i integrat en la vida de les comunitats.

“Es van obrir els ulls”

Déu parla a l’Església i al món a través dels joves, que són un dels “llocs teològics” en on el Senyor es fa present. Portadora d’una sana inquietud que la fa dinàmica -es llegeix a la segona part del Document- **la joventut pot estar “més avançada que els pastors” i per això ha de ser acollida, respectada, acompanyada**. Gràcies a ella, de fet, l’Església pot renovar-se, traient-se de sobre “la pesadesa i lentituds”. D’aquí la crida del Sínode al model de “Jesús jove entre els joves” i al testimoni dels sants, entre els quals hi ha molts joves, profetes de canvi.

Missió i vocació

Una altra “brúixola segura” per a la joventut és la missió, do de si mateix que condueix a una felicitat autèntica i duradora: Jesús, en efecte, no treu la llibertat, sinó que l’allibera, perquè la veritable llibertat és possible només en relació amb la veritat i la caritat. Estretament lligat al concepte de missió, hi ha el de la vocació: cada vida és una vocació en relació amb Déu, no és fruit de la casualitat o un bé privat que es gestiona per si mateix -afirma el Sínode- i tota vocació baptismal és una crida a la santedat per a tothom. Per això, cada persona ha de viure la seva pròpia vocació específica en cada àmbit: professió, família, vida consagrada, ministeri ordenat i diaconat permanent, que representa un “recurs” que ha de ser desenvolupat plenament encara.

L'acompanyament

Acompanyar és una missió que l'Església ha de dur a terme a nivell personal i de grup: en un món “caracteritzat per un pluralisme cada vegada més evident i una disponibilitat d'opcions cada vegada més àmplia”, és un servei necessari buscar juntament amb els joves un recorregut específic per a fer

eleccions definitives. Destinatari són tots els joves: seminaristes, sacerdots o religiosos en formació, nuvis i joves esposos. La comunitat eclesial és lloc de relacions i àmbit en el qual, en la celebració eucarística, un és tocat, instruït i curat pel mateix Jesús.

El Document Final destaca la importància del sagrament de la Reconciliació a la vida de fe i anima els pares, docents, animadors, sacerdots i educadors a ajudar els joves, a través de la Doctrina Social de l'Església, a assumir responsabilitats en el camp professional i sociopolític. El desafiament en societats cada vegada més interculturals i multireligioses és indicar en la relació amb la diversitat, una ocasió d'enriquiment mutu i comunió fraterna.

No a moralismes i falses indulgències, sí a la correcció fraterna

El Sínode promou, per tant, un acompanyament integral centrat en l'oració i en el treball interior que valora també l'aportació de la psicologia i de la psicoteràpia, en tant que estan obertes a la transcendència. “El celibat pel Regne” -s'exhorta- s'ha d'entendre com “un do que ha de ser reconegut i veri-

ficat en la llibertat, l'alegria, la gratuïtat i la humilitat”, abans de l'elecció final.

Cal buscar acompanyants de qualitat: persones equilibrades, d'escolta, fe i oració, que s'han mesurat amb les seves pròpies debilitats i fragilitats i que, per això siguin acollidores “sense moralismes ni falses indulgències”, sabent corregir fraternalment, lluny d'actituds possessives i manipuladores. “Aquest profund respecte -es llegeix en el text- serà la millor garantia contra els riscos de plagi i de qualsevol mena d'abusos”.

L'art del discerniment

“L'Església és l'ambient per discernir i la consciència -escriuen els Pares sinodals- és el lloc on es capta el fruit de la trobada i de la comunió amb Crist”: el discerniment, a través d'una confrontació regular amb un guia espiritual”, es presenta, per tant, com un treball sincer de consciència, “només es pot entendre com una autèntica forma d'oració” i “requereix el valor de comprometre's en la lluita espiritual”. La prova de les decisions preses és la vida fraterna i el servei als pobres. De fet, els joves són sensibles a la dimensió de la diaconia.

“Van partir sense entretenir-se”

Maria Magdalena, primera deixeble missionera, curada de les seves ferides, testimoni de la Resurrecció, és la icona d'una Església jove. Els esforços i la fragilitat dels joves “ens ajuden a ser millors, les seves preguntes ens desafien, les crítiques són necessàries perquè moltes vegades a través d'elles la veu del Senyor ens demana conversió i renovació”. Tots els joves, fins i tot aquells amb diferents visions de vida, sense excepció, són al cor de Déu.

Els Pares subratllen el dinamisme constitutiu de la sinodalitat, és a dir, caminar junts: el final de l'Assemblea i el document final són només una etapa, perquè les condicions concretes i les necessitats urgents són diferents a cada país i continent. D'aquí la invitació a les Conferències Episcopals i a les Esglésies particulars a continuar el procés de discerniment per tal de desenvolupar solucions pastorals específiques.

Sinodalitat, estil missioner

“La sinodalitat” és un estil de missió que ens anima a passar del jo al nosaltres i a considerar la multiplicitat de rostres, sen-

sibilitats, provinences i cultures. En aquest horitzó cal valorar els carismes que l'Esperit dona a tothom, evitant el clericalisme que exclou molts dels processos de presa de decisions i la clericalització dels laics que frena l'impuls missioner.

L'esperança és que l'autoritat es visqui en una perspectiva de servei. I que sinodal també sigui l'enfocament del diàleg interreligiós i ecumènic, orientat al coneixement mutu i al trencament de prejudicis i estereotips, així com a la renovació de la vida comunitària i parroquial per escurçar la distància entre els joves i Església i mostri l'íntima connexió entre la fe i l'experiència concreta de vida, que ha de ser també sinodal.

Es va formalitzar la petició reiterada a l'Aula d'establir, a nivell de les Conferències Episcopals, un “Directori de pastoral juvenil en clau vocacional” que pugui ajudar els responsables diocesans i als agents locals a orientar la seva formació i la seva acció “amb i per els joves”, ajudant a superar una certa fragmentació de la pastoral de l'Església. Reafirmada la importància de la Jornada Mundial de Joventut, així com la dels cen-

tres juvenils i dels oratoris que, tanmateix, han de ser replantejats.

El desafiament digital

Hi ha alguns desafiaments urgents que l'Església està cridada a assumir. El Document Final del Sínode tracta de la missió en l'entorn digital: part integrant de la realitat quotidiana dels joves, una “plaça” on hi passen molt temps i on es troben fàcilment, un lloc essencial per arribar i involucrar els joves en les activitats pastorals. Internet presenta llums i ombres. Si, d'una banda, permet l'accés a la informació, activa la participació sociopolítica i la ciutadania activa, de l'altra, presenta un costat fosc -l'anomenat *dark web*- on es troben la solitud, la manipulació, l'explotació, la violència, el cyberbulling i la pornografia.

D'aquí la invitació del Sínode a habitar en el món digital, promovent-ne les potencialitats comunicatives enfocades a l'anunci cristià, i a “impregnar” d'Evangelí seves cultures i dinàmiques. S'espera que es creïn oficines i organismes de cultura i evangelització digital que, a més de “fomentar l'intercanvi i la difusió de bones pràctiques,

que es puguin gestionar sistemes de certificació dels llocs catòlics, per contrarestar la difusió de notícies falses sobre l'Església", emblema d'una cultura que "ha perdut el seu sentit de la veritat", fomentant la promoció de "polítiques i eines per a la protecció dels menors a la xarxa".

Reconèixer i valorar a la dona en la societat i en l'Església

El document evidencia també la necessitat d'un major reconeixement i valoració de la dona en la societat i en l'Església, perquè la seva absència empobreix el debat i el camí eclesial: hi ha una urgent necessitat de canvi per part de tots, fins i tot a partir d'una reflexió sobre la reciprocitat entre els sexes.

S'espera que "hi hagi una presència femenina en els organismes eclesials a tots els nivells, fins i tot en les funcions de responsabilitat" i que "hi hagi una participació femenina en els processos de presa de decisions eclesials pel que fa al paper del ministeri ordenat". "És un deure de justícia" -afirma el document- que troba la seva inspiració en Jesús i en la Bíblia.

Cos, sexualitat i afectivitat

El Document es deté sobre el tema del cos, de l'afectivitat, de la sexualitat: davant els avenços científics que plantegen qüestions ètiques, fenòmens com la pornografia digital, el turisme sexual, la promiscuïtat, l'exhibicionisme en línia, el Sínode recorda a les famílies i a les comunitats cristianes la importància de fer descobrir als joves que la sexualitat és un do.

Sovint la moral sexual de l'Església es percep com "un espai de judici i condemna", mentre que els joves busquen "una paraula clara, humana i empàtica" i "expressen un desig explícit de confrontació sobre qüestions relacionades amb la diferència entre la identitat masculina i la femenina, la reciprocitat entre homes i dones, l'homosexualitat".

Els Bisbes reconeixen l'esforç de l'Església per transmetre en el context cultural actual "la bellesa de la visió cristiana de la corporeïtat i de la sexualitat": és urgent buscar "camins més apropiats, que es tradueixin concretament en l'elaboració de camins formatius renovats". "Cal proposar

als joves una antropologia d'afectivitat i sexualitat capaç de donar el just valor a la castedat" per al creixement de la persona, "en tots els estats de vida". En aquest sentit, cal prestar atenció a la formació d'agents pastorals creïbles i madurs des del punt de vista afectiu-sexual.

El Sínode constata també l'existència de "qüestions relatives al cos, a l'afectivitat i a la sexualitat que requereixen una elaboració antropològica, teològica i pastoral més profunda, que s'ha de dur a terme de la manera més adequada i en els nivells més adequats, des del local fins l'universal". Entre elles sorgeixen les qüestions relacionades amb la diferència i l'harmonia entre la identitat masculina i femenina i les inclinacions sexuals. "Déu estima cada persona i també a l'Església en renovar el seu compromís contra tota discriminació i violència per motius sexuals".

Igualment el Sínode "reafirma la importància antropològica decisiva de la diferència i de la reciprocitat entre home-dona i considera reductiu definir la identitat de les persones a partir de la seva orientació sexual".

Al mateix temps es recomana “fomentar” els “camins d’acompanyament en la fe, ja existents en moltes comunitats cristianes”, de “persones homosexuals”.

En aquests camins les persones són ajudades a llegir la seva pròpia història; a adherir lliure i responsablement a la seva pròpia crida baptismal; a reconèixer el desig de pertànyer i contribuir a la vida de la comunitat; a discernir les millors formes d’aconseguir-la. D’aquesta manera ajudem a cada jove, sense excloure ningú, a integrar cada vegada més la dimensió sexual en la seva personalitat, creixent en la qualitat de les relacions i caminant cap a “el do de si”.

Acompanyament vocacional

Entre els altres desafiaments assenyalats pel Sínode està també l’econòmic: la invitació

dels Pares és a invertir temps i recursos en els joves amb la proposta d’oferir un període destinat a la maduració de la vida cristiana adulta que “ha de permetre un allunyament prolongat dels ambients i de les relacions habituals”. A més, mentre esperem un acompanyament abans i després del matrimoni, **s’encoratja la creació d’equips educatius, incloent figures femenines i matrimonis cristians, per a la formació de seminaristes i persones consagrades, també amb la finalitat de superar les tendències al clericalisme**. Es requereix una atenció especial en l’acollida dels candidats al sacerdoti, que de vegades té lloc “sense un coneixement adequat i una relectura profunda de la seva història”: “la inestabilitat relacional i afectiva, i la manca d’arrels eclesials són signes perillosos. Descuidar les normes eclesials en aquest àmbit constitueix un

comportament irresponsable, que pot tenir conseqüències molt greus per a la comunitat cristiana”.

Cridats a la santedat

“Les diversitats vocacionals -conclou el Document Final del Sínode dels Joves- estan reunides en l’única i universal crida a la santedat. Lamentablement, el món està indignat pels abusos d’algunes persones de l’Església, més que animat per la santedat dels seus membres”, per això l’Església està cridada a “un canvi de perspectiva”: a través de la santedat de tants joves disposats a renunciar a la vida enmig de la persecució per romandre fidels a l’Evangeli, pot renovar el seu ardor espiritual i el seu vigor apostòlic.

50 anys de la revista *Presència Evangèlica*

L'any 1968 un grup d'amics, membres de diferents esglésies evangèliques, crea la revista *Presència Evangèlica*. Una publicació en català, de periodicitat trimestral, i amb una clara voluntat de ser una "finestra oberta a la societat".

enguany *Presència Evangèlica* celebra els 50 anys d'història i ho commemorarà amb un **acte festiu** el divendres 9 de novembre a l'església evangèlica Assemblea de Germans del barri de Gràcia de Barcelona.

"L'any 1968 era una època en que no era tan fàcil com ara fer una publicació en català", reconeix **Noemí Cortès**, presidenta de la **Institució Bíblica Evangèlica de Catalunya** (IBEC). Tot i la dificultat, des d'IBEC, institució que edita *Presència Evangèlica*, es va tenir clar que calia un mitjà de comunicació per a les comunitats evangèliques de parla catalana.

Feia dos anys, l'any 1966, que havia nascut la Fundació Bíblica Evangèlica de Catalunya, que va modificar el nom l'any 1985 a l'actual IBEC. Era una institució fundada per pastors i laics protestants de l'Església Evangèlica que volia contribuir a la normalització del català i la traducció dels textos bíblics.

Amb la mateixa finalitat naixia dos anys més tard la revista *Presència Evangèlica*, un mitjà de comunicació en català per a la comunitat protestant.

Un mitjà 100% voluntari

50 anys de revista en català que té també el mèrit de ser des dels seus inicis i fins avui un producte 100% voluntari. Compten amb la figura del director, d'un equip de redacció i d'un equip de maquetació, "com qualsevol revista actual"; però amb el distintiu afegit que tota la feina "és voluntària".

Tot i sorgir com un mitjà per a les comunitats protestants de casa nostra, *Presència Evangèlica* té un interès clar per arribar al gran públic. “Creiem que *Presència Evangèlica* és molt important per evangelitzar, però també ho és per donar-nos veu dins la societat”. No persegueixen tan sols que la gent sàpiga que existeix una revista protestant sinó més aviat treballen perquè se’ls reconegui com “una finestra oberta a la societat”. “Som gent normal amb les mateixes preocupacions que la resta de societat, siguin creients o no”. Des d’IBEC Cortès afirma que més enllà de ser un canal per transmetre les idees de la comunitat evangèlica, la revista ha de servir “perquè la gent ens conegui i pugui fer una valoració sobre les nostres creences”.

Amb aquesta voluntat d’apropar-se al públic general, *Presència Evangèlica* tracta temes molt diversos i amplis. Es poden trobar des de reflexions bíbliques d’algunes persones referents a temes de divulgació sobre economia o temes socials com són

els problemes derivats de les hipoteques, per exemple.

El darrer número publicat, l’especial dels 50 anys de la revista, compta amb una portada feta pel pintor **Sergi Barnils**, així com tot un espai a l’interior de la revista dedicat a les pintures que Barnils va presentar per a l’elecció de la portada i una entrevista.

Actualment *Presència Evangèlica* es distribueix als subscriptors, però també es pot trobar a la llibreria Abba del carrer Girona a Barcelona. “De moment no tenim quioscos on es pugui vendre la publicació”, però qui la vulgui rebre pot demanar-la a través del formulari de contacte de la pàgina web d’IBEC.

I en plena celebració del cinquantè aniversari, *Presència Evangèlica* pateix també un gran canvi. Qui ha estat durant dècades el director de la publicació, **Benjamí Planes**, ha decidit deixar les seves funcions al cap-

davant de la publicació. “Un traspàs que ja s’ha anat fent des de fa un cert temps i que ha estat assumida per la responsable de maquetació que alhora va aprofitar el canvi per modificar una mica l’estil de la publicació i adequar-la als nostres temps”.

Acte celebratiu

I com 50 anys d’una publicació en català bé mereix una commemoració, el 9 de novembre tindrà lloc un acte festiu que servirà “no per dir què bé ho hem fet’, sinó per “retrobar gent que segur fa temps que no veiem”. L’acte comptarà amb un apartat de salutacions, una explicació de la història de la revista amb imatges, una taula de conversa amb **Josep-Lluís Carod Rovira**, **Daniel Giralt-Miracle**, **Guillem Correa** i **Enric Vendrell**, així com l’actuació musical del cor Carlit Gospel que celebren enguany 30 anys, i un petit refrigeri i l’exposició de pintures de Sergi Barnils.

125 anys de Colònies de Vacances a Catalunya

Catalunya té una llarga tradició en activitats d'educació en el lleure com ho demostra que enguany es commemoren els 125 anys de les colònies de vacances, l'escoltisme celebra el seu 90è aniversari i la Fundació Pere Tarrés celebra els 60è aniversari de l'inici de la seva activitat. Podem afirmar que l'educació en el lleure és, juntament amb la família i l'escola, una de les tres instàncies educatives dels infants i joves a Catalunya. Les primeres colònies de vacances es van fer Barcelona l'any 1893 organitzades per la Sociedad Económica Barcelonesa Amigos del País i van participar 671 infants.

FUNDACIÓ PERE TARRÉS | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Figueres acull les XI Jornades Interdiocesanes de Formació de Catequistes

El desvetllament de la fe en la catequesi és el tema general de les jornades de formació que organitza enguany el Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Illes Balears (SIC). En aquesta ocasió es realitzaran a la ciutat de Figueres els dies 16, 17 i 18 de novembre de 2018. El primer anunci de la fe s'ha de realitzar, en moltes ocasions, com a pas previ als processos pròpiament catequètics. Reflexionar sobre aquesta necessitat i preparar els catequistes per a aquesta tasca amb adults, joves i infants és un dels objectius del treball formatiu que es farà al llarg de l'encontre.

SIC | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Vic inaugura l'exposició més completa sobre l'abat Oliba

Ja es pot visitar al Museu Episcopal de Vic l'exposició 'Oliba episcopus', la mostra més important que s'ha realitzat fins ara sobre la figura d'Oliba de Cerdanya (971-1046). L'exposició, que es podrà veure fins al 10 de febrer, reuneix els testimonis materials i documentals procedents de col·leccions d'art de tot Europa. En destaquen les dues bibles de Ripoll i de Roda, promogudes per Oliba, i que juntament amb fragments d'una tercera Bíblia, la de Fluvià, són testimonis únics de l'art català i europeu de fa mil anys, i que es retroben en aquesta exposició per primer cop des del segle XI.

MEV | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Pardo: "Volem servir el nostre poble assumint responsabilitats polítiques, socials, culturals..."

En l'homilia de la missa major de Sant Narcís, el bisbe de Girona, **Francesc Pardo**, ha dit que "vivim amb preocupació la situació política que tots coneixem i en relació al moment que viu el país". Ha afirmat que "els cristians també sofrim per Catalunya i per tots els qui hi vivim: pels qui teniu la missió de legislar, governar i administrar, pels ciutadans, pels immigrants, pels qui estan privats de llibertat o lluny del país a causa del procés...". Així ha mostrat la seva preocupació per la "dinàmica de confrontació constant" i per "les situacions de pobresa real de moltes famílies".

CR/BISBAT GIRONA | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Arriba el Festival Canòlich Music, una resposta als joves

En el marc de la celebració del Sínode dels joves, la fe i el discerniment vocacional, el Bisbat d'Urgell torna a proposar per sisè any consecutiu un festival de música cristiana amb una clara vocació de dur a terme un treball de pastoral juvenil, d'acompanyament dels joves en la recerca de valors i d'actituds a través d'un llenguatge que els és proper: la música i les experiències de solidaritat i reflexió. El Canòlich Music se celebrarà els propers dies 16 i 17 de novembre a Sant Julià de Lòria, al Principat d'Andorra.

BISBAT D'URGELL | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Els equips directius de l'Escola Pia, en constant aprenentatge

Més de 100 directius de les 20 institucions educatives de l'Escola Pia, les fundacions socials i Lleure Turull van celebrar la primera trobada del curs dijous 25 d'octubre. L'espai formatiu va constar de tallers sobre 'Planificar estratègies per millorar el treball en equip entre mestres i acompanyar emocionalment la gestió del canvi'. I també per parlar sobre temes pràctics que afecten a l'inici de curs, com la nova legislació de l'ESO, Recursos Humans, el protocol d'assetjament entre iguals o un estudi de marca.

ESCOLA PIA | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Ensenyament vol impartir cultura religiosa a partir del pròxim curs

Dg, 28/10/2018 | El Periódico

Els joves del Sínode al Papa: "Gràcies per haver-nos donat espai"

Dg, 28/10/2018 | La Stampa

El Papa als joves: "Disculpeu-nos si sovint no us hem escoltat"

Dg, 28/10/2018 | La Vanguardia

La discriminació dels musulmans creix arran dels atemptats del 17-A

Dl, 29/10/2018 | ARA

El Museu Diocesà d'Urgell obrirà amb 16 pintures restaurades del segle XVI

Dc, 31/10/2018 | La Vanguardia

Cerdanyola recupera l'església Vella de Sant Martí

Dj, 01/11/2018 | Nació Digital

El copríncep episcopal d'Andorra demana la creació de pisos socials

Dj, 01/11/2018 | El Periòdic d'Andorra

Càritas urgeix el Govern a desplegar la "deficient" renda de ciutadania

Dij, 01/11/2018 | El Periódico

Dilluns 5 de novembre

- **Els àngels en la poesia i l'art, per Amador Vega.** 18:30 h. Seminari Conciliar de Barcelona.
- **Curs Religió i religions.** Fins dilluns 17 de desembre. 18:30 h. CCCB.
- **L'exclusió de les persones migrades.** 19 h. Sala d'actes de Cristianisme i Justícia. Barcelona.
- **Seminari Panikkar a partir del seu diari, per Xavier Melloni.** Fins dilluns 19. 19 h. Cristianisme i Justícia. Barcelona.
- **Buscant a Déu en l'univers.** 19 h. Ateneu Barcelonès. Barcelona.

Dimarts 6 de novembre

- **L'esfera de la mentida i les "fake news".** 19 h. Llibreria Claret. Barcelona.
- **El Job de la Bíblia, amb Joan Ramon Marín.** 19:30 h. Casal Parroquial de Sant Josep. Mataró.
- **Inauguració de l'exposició 'Moments d'espiritualitats' del Casal Claret.** 20 h. Espai Josep Romeu. Vic.
- **Exhortació Gaudete et Exultate, per Joan Mir.** 20 h. Parròquia Santa Maria d'Igualada.

Dimecres 7 de novembre

- **La immatriculació dels béns eclesiàstics.** 12 h. Aula Magna de l'Ateneu Universitari Sant Pacià - Seminari Conciliar de Barcelona.
- **Taller amb 'La gota d'aigua', segons Raimon Panikkar.** 17:30 h. Biblioteca de Masquefa.
- **Drets Humans: On som? Amb Mònica Terribas, David Bondia, Òscar Camps, Neal Ball, Begoña Román.** 18 h. UVic-UCC.
- **Raimon Panikkar: Intuïció teològica (theos).** 19 h. Fundació Joan Maragall. Barcelona.
- **Presentació del llibre 'Luter', d'Antoni Gelonch.** 19:30 h. Museu d'Història de Barcelona.
- **Violències masclistes amb Natalia Zaro.** 19:30 h. Casal Loiola.
- **L'Any Vidal i Barraquer.** 19:30 h. Palau de la Generalitat.

Dijous 8 de novembre

- **Les dues funcions de les religions, per Salvador Juncà.** 19 h. CETR. Barcelona.
- **Simposi Històric La Mercè 800 anys.** Fins divendres 9. De 9:30 a 14 h. Seminari Conciliar de Barcelona.

- **Congrés «Oliba de Vic. Un bisbe de mil anys enrere».** Fins dissabte 10 de novembre. Ateneu U. Sant Pacià. Barcelona.
- **Abbas Kiarostami: Cinema i sufisme.** Fins dijous 22 de novembre. 19:30 h. Institut d'Estudis Sufís. Barcelona.

Divendres 9 de novembre

- **Art & Espiritualitat: Ikebana de tardor.** Fins diumenge. Casa d'Espiritualitat del Miracle. Riner.
- **Pregària Profunda-Aprofundiment.** Fins diumenge 11. Cova de Sant Ignasi. Manresa.
- **Recés interparroquial per a joves.** Fins dissabte 10. Casal Bellesguard. Barcelona.
- **50 anys de 'Presència Evangèlica'.** 19 h. Església Evangèlica de Gràcia. Barcelona.

Dissabte 10 de novembre

- **Revisant mites, transformat creences, amb Àngels Canadell.** Fins diumenge. Campus Can Bordoï. Sant Antoni de Vilamajor.
- **Recés de cap de setmana.** Fins diumenge. Amb els Caputxins de Catalunya. Sant Martí del Montnegre. Sant Celoni.

- **IV Simposi Marià.** De 9 a 13 h. Acadèmia Mariana de Lleida.
- **Trobada d'animadors de la litúrgia a Sant Feliu.** De 10 a 13 h. Sant Feliu de Llobregat.
- **Itinerari guiat «Girona Episcopal».** 10 h. Museu d'Art de Girona. Catalonia Sacra.
- **Verdaguer, un geni conflictiu?, per Narcís Garolera.** 11 h. Cristianisme i Justícia. Barcelona.
- **Beatificació de 16 màrtirs.** 11 h. Sagrada Família.
- **Oratori musical Episcopus.** 18 h. Basílica de Santa Maria. Igualada.
- **Taller de Bricopregària, amb Juanjo Fernández.** 18:30 h. Parròquia de Santa Maria de Llerona.
- **Pregària per l'Església perseguida.** 18:30 h. Església Evangèlica Baptista de Figueres.
- **Maria Magdalena Kaczor al Festival Orgue Poblet.** 20:30 h.

Diumenge 11 de novembre

- **Jornada de les Famílies Cristianes de Tarragona.** 10:30 a 13:30 h. Parròquia de Sant Fructuós. Tarragona.

Fundació Pere Tarrés
@FundacioPereT

Nova sessió d' #AmbMakers a la Fundació Albert Espelt. Les noies i nois avui s'han convertit en electricistes i han creat les seves làmpades 📖💡

11:27 - 30 d'oct. de 2018

Papa Francesc
@PapaFrancesc

.@Pontifex: "Necessitem cristians somrients, no pas perquè es prenen les coses a la lleugera, sinó perquè son rics en la joia de Déu, perquè creuen en l'amor i viuen per servir"

10:35 - 31 d'oct. de 2018

Cine Espiritual.Cat
@CineEspiritual

Marcel·lí Joan Alsina, director general @afersreligiosos: l'objectiu de la Mostra de Cinema Espiritual és obrir, a través del #cinema, una finestra a la realitat religiosa del nostre país i afavorir el #diàleginterreligiós i la #cohesiósocial cinemaespiritual.cat

11:16 - 1 de nov. de 2018

Sant Joan de Déu
@SJDcatalonia_es

La muerte de un abuelo, un padre, un hermano o un amigo es un trance que puede pasar durante la niñez. No se debe ocultar la realidad a los niños ni protegerlos de la muerte, pero sí ayudarlos en el duelo. 🙏🙏🙏 Te explicamos cómo. 📖📖
bit.ly/2gTnVDO

9:22 - 1 de nov. de 2018

Montserrat
@montserratbcn

Bon dia des de Montserrat! Us recordem que avui, Solemnitat de Tots Sants, i demà Comemoració de tots els fidels difunts, podeu seguir la Missa Conventual a través de cort.as/-BmQx

9:33 - 1 de nov. de 2018

monestiravellanes
@monestiravellanes

Un any més l'Hostatgeria del #monestirdelesavellanes col·labora amb Institut de Recerca Biomèdica de Lleida @IRBLleida_info per a promoure la recerca i la formació en l'àmbit de les ciències de la salut.

2:25 - 31 d'oct. de 2018

PES Cruïlla
@centrecruilla

Inauguració d'un nou espai de treball de @centrecruilla Un restaurant formatiu per què els joves dels PFI's puguin començar a construir els seus somnis. @bcn_ajuntament @Bcn_NouBarris

9:55 - 27 d'oct. de 2018

Fedac Lleida
@fedac.lleida

APADRINAMENT: Els alumnes de P6 han anat a conèixer i apadrinar els nens i nenes de la llar d'infants Ronda la Mercè. Són moments especials i màgics de grans i petits! #fembarri #somsimpàtics #entorn

5:15 - 30 d'oct. de 2018

La Salle
@lallasalle

EMPATITZAR. Ser crítics. FORMAR PART DE LA SOLUCIÓ. Obrir els ulls al món. AJUDAR. Els dimecres a #apslasalle els alumnes de 4t eso volem construir un món millor.

9:21 - 24 d'oct. de 2018

Resum en paper de la setmana. Tota l'actualitat a www.catalunyareligio.cat
Catalunya Religió és una iniciativa de l'Associació Cercle d'Estudis Conciliars

Director: Jordi Llisterra i Boix.

Junta directiva: Eduard Ibañez, Carles Armengol, Manel Manonelles.

Redacció: Joan B. Galí, Laura Mor Iriarte i Glòria Barrete Vélez.

Consell de Redacció: Eloi Aran, Ramon Bassas, David Casals, Alba Sabaté.

Adreça: Carrer dels Lledó 11, 08002 de Barcelona.

Telèfon: 674050748. **Correu-e:** info@catalunyareligio.cat

AMB EL PATROCINI DE

ENTITATS COL·LABORADORES

